

BUTLLETÍ

DE L'ASSOCIACIÓ PROTECTORA

DE L'ENSENYANÇA CATALANA

Domicili social: Archs, 1, pral. - Barcelona - Telèfon 18862

SUMARI

	<u>Pàgs.</u>		<u>Pàgs.</u>
La nostra tasca	113	Comunicació adreçada al ministre	118
SECCIÓ TÈCNICA		Per les nostres Colònies	119
Documents sobre bilingüisme . .	115	Noves	120

LA NOSTRA TASCA

Algú ha cregut que amb el sol fet de la publicació del Decret anomenat del bilingüisme, ja tots els problemes de la llengua en relació a la nostra cultura, sobretot la nostra cultura primària, quedaven resolts automàticament, i que, en conseqüència, entitats com la Protectora havien de romandre sense una raó d'existir. Aquesta manera de veure les coses si s'estenia gaire, podria causar greus perjudicis a la nostra Associació, però encara més a l'obra general de recatalanització de la nostra terra; que és en definitiva allò que interessa a tots els patriotes. Perquè les coses no són tan senzilles ni tan clares ni fàcils d'entregar com els que així pensen podrien creure. El decret és la consagració legal—dintre l'extensió en què pot ésser-ho un decret—d'allò que és nervi central de les nostres aspiracions amb

referència a l'escola primària. Ara d'ací fins a aconseguir que aquestes aspiracions siguin convertides realment en un fet de caràcter general, encara hi ha molt de camí per córrer. Sense una viva acció ciutadana que ajudi i estimuli la tasca que en aquest sentit s'han imposat les autoritats i els organismes oficials de la nostra terra, sense un rengle d'activitats marginals que necessàriament l'han de completar, el decret perillaria de quedar sinó com una cosa morta, com quelcom almenys sense virtualitat suficient per a resistir futures envestides. Mentre Catalunya no hagi resolt el seu problema total i no tingui, per tant, la plena llibertat d'organitzar i regir el seu ensenyament, la Protectora no pot donar per complerta la seva missió. I encara aleshores, com ara mateix, quedaria una tasca considerable a fer prop de l'escola privada que presentaria en aquest punt una massa d'inèrcies més resistents encara que les de l'escola oficial. No ens podem adormir en la satisfacció d'un assoliment tan agradable com se vulgui, però que encara ha de posar arrels; i, sobretot, no podem perdre de vista les contingències d'un demà que—afalagadores com semblen presentar-se—no descarten d'una manera absoluta la possibilitat d'un retrocés a un estat de coses en què l'acció de la Protectora pugui ésser imprescindible com mai. L'optimisme a hores d'ara, no ens autoritza per a altra cosa que per a estrènyer i augmentar els rengles i adaptar l'actuació a les necessitats noves; en cap manera per a retreure'ns i desistir d'una empresa que no podem donar encara per realitzada del tot.

SECCIÓ TÈCNICA

DOCUMENTS SOBRE BILINGUISME

El llibre de Izhaç Epstein *La pensée et la polyglossie*.

(Acabament)

6. Es dedueix que per atenuar aquesta influència inhibidora només hi ha un mitjà: allunyar Lm tan com sigui possible de la consciència durant la lliçó de Le, descartar-ne l'atenció que s'acumularà damunt d'aquesta darrera. Cal estar-se no solament de traduir, de posar les poderoses associacions de Lm cara a cara amb llurs febles concurrents a penes formades, sinó que cal també evitar curosament tot allò que pugui subexcitar l'idioma rival; qualsevol expressió, qualsevol mot d'aquest en vindrien a pertorbar l'harmonia monoglota; Le s'ha de bastar ella mateixa.

7. Com que les lleis de concurrència no distingeixen entre llengües vives i llengües mortes, la traducció ha d'ésser bandejada igualment de l'ensenyament clàssic: hi és particularment perjudicial per la seva *fragmentació* que ocasiona, durant la lliçó, de 100 a 150 passos bruscos d'una llengua a l'altra, però hi és desastrosa pel fet que les tres quartes parts del temps consagrat a l'idioma antic es troben usurpats per Lm.

8. Es pot prescindir perfectament de la traducció en l'estudi exclusivament visual d'una llengua. Així, els autodidactes debuten de vegades en Le amb la lectura d'una obra fàcil que han llegit abans en Lm; el sentit hi és endevinat en aquest cas.

Per procedir més metòdicament, caldria compondre en llengües clàssiques, per a ús dels autodidactes, llibres elementals on la significació dels termes ressortís del context amb l'a-

juda d'una il·lustració abundant; serien àlbums de l'antiguitat proveïts de descripcions molt senzilles. Les coses antigues i els mots antics seran estudiats simultàniament.

9. A l'escola, la iniciació dels alumnes en la vida i la llengua antigues comportarà una part oral; durant el primer any s'hi tractarà oralment, abans de llegir-la, cada lliçó del llibre elemental. Aquest debut oral permetrà a l'ensenyament de prescindir de l'intermediari de Lm. El deixeble ha de comprendre el llatí auditivament per poder seguir les explicacions del mestre, igualment ha de saber dir alguns mots en aquesta llengua per comentar en ella les frases clàssiques mentre les percebeix encara visualment. Hi ha aquí una repetició oral d'expressions llegides o sentides, que presenta a penes algun rastre de paraules espontànies. L'ensenyament clàssic serà impressiu, la mateixa paraula hi serà passiva; tot exercici, oral o escrit, de llenguatge expressiu en serà rigorosament exclòs.

S'hi parlarà, però, el llatí tot espontàniament, per exposar els esdeveniments històrics o analitzar els autors, però això ho farà el mestre.

10. En la lluita desigual de Le contra Lm, cal fer beneficiar aquella d'alguns factors que li són favorables, a saber:

a) *L'associació que es crea en un subjecte entre un individu i la llengua en la qual conversa d'ordinari.* Per establir aquesta associació en els alumnes en relació al mestre de Le, aquest no els parlarà, ni que sigui fora de la classe, sinó en la mateixa llengua que ensenya. D'això es desprèn que un professor no ha d'ensenyar mai dos idiomes en una mateixa classe.

b) *L'associació que es forma en un subjecte entre qualsevol medi i la llengua que ell hi practica.* A aquest efecte, hom afectarà a Le, un auditori especial on tot serà combinat en vistes a produir la il·lusió del país estranger.

c) *Solidesa dels records verbals relatius a les coses apreses exclusivament en Le.* Hom utilitzarà aquest factor ensenyant

en Le, coneixements nous; des d'un començament l'estudi de la llengua es confondrà amb la del país corresponent.

b) *Tendències perseverants*. Per impedir que es produueixin faltes, els alumnes repetiran al començament les frases, una per una, a mesura que aquestes sien pronunciades pel mestre, la reproducció immediata de les expressions estrangeres en el moment en que tendeixen encara a mantenir-se dintre la consciència els preserva de l'acció interferent de Lm.

d) *Suspensió de la paraula interior per la d'altri*. Com que l'audició de la paraula estrangera engavanya el pensament en Lm., hom se'n servirà per concentrar l'atenció sobre Le. A aquest fi, el mestre prodigarà la seva paraula els primers temps; multiplicarà les ocasions de parlar repetint, amplificant les explicacions i interrogant.

11. Per aprendre a parlar en Le. Hom recorre comunament al procediment de la conversa, el qual consisteix a parlar de *qualsevol cosa* amb els individus d'aquella llengua. És l'esmentat un exercici de composicions orals, per al qual el subjecte no està gens preparat. Obligat a *inventar*, fabrica expressions estrangeres inspirades per Lm. i contràries al geni de la Le.; aquestes faltes són repetides, retingudes i algunes vegades esdevenen indesarrelables. Per aquest procediment hom apren a parlar malament.

12. El passatge del llenguatge impressiu a la paraula espontània, ha d'efectuar-se gradualment. Abans d'inventar frases és necessària reproduir-ne moltes de fetes. Quan, immediatament després d'haver-la llegida, hom repeteix de memòria una frase curta, hom no hi canvia quasi res; però com més llarga és, més hom tendeix inconscientment a innovar tot recitant-la; quan es tracta de tot un troç, hom inventa més que no recita; el mateix succeeix quan l'interval entre la lectura i la reproducció augmenta cada vegada més.

Hom pot, doncs, variar *voluntàriament* la part de la inven-

ció en la repetició, variant la llargària dels troços i dels intervals. La reproducció, oral de textos presenta també gradacions insensibles de paraula espontània. El grau d'espontaneïtat ha de correspondre al poder expressiu del subjecte en Le. al moment donat. En començar hom es limitarà a repetir el troç frase per frase: progresant, hom arribarà a reproduir sense interrupció tota una pàgina.

Practicant metòdicament aquestes converses solitàries, hom pot aprendre, sense l'ajuda de ningú, no solament a parlar en Le. correctament, sinó que fins i tot a discursejar en aquest idioma.

COMUNICACIO ADREÇADA A L'EXCM. SR. MINISTRE D'INSTRUCCIO PUBLICA DE LA REPUBLICA FE- DERAL

Senyor:

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana saluda en vós al primer ministre de l'Estat Espanyol que ha reconegut oficialment i d'una manera explícita, els drets de la llengua catalana a senyorejar en les escoles del nostre país.

És clar que l'ésser vós fill de Catalunya implica el deure d'aquest reconeixement. Però el tenir consciència d'aquest deure, àdhuc semblant elemental, té ja una valor digna d'estima.

És per això que la nostra Associació, dedicada precisament a la difusió de l'ensenyament català, creu avinent manifestar-vos la seva satisfacció per les disposicions dictades a favor d'aquest ensenyament i fa vots per a que sien elles el proemi del reconeixement, per part de l'Estat espanyol, del dret de Catalunya a regir plenament la seva total cultura.

Visqueu, Senyor, molts anys.

Barcelona, maig de 1931.—El president, *M. Folguera i Duran*; El secretari, *Lluís Bertran i Pijoan*.

PER LES NOSTRES COLÒNIES ESCOLARS

Per a les Colònies Escolars d'enguany, s'han rebut fins ara donatius del senyors següents :

R. Morató i Senesteva
Martí Vilanova i Josep Scott
Josep Albiol
Antoni Albiol
Jaume Sans
J. Tort Aligué
Dolors Xampeny
Isidre Ramon
Antoni Gallart
Lluís Guarro
Francesc Badia
J. de Calasanz Martí
Maria Martí
Carme Martí
J. Ventura Gausachs
Joan Rosich
Francesc Recasens i Mercadé
Josep Llamusi
Joaquim Vaquer
Ramon Torné
Germans Pareras
Enric Palmada
Ramon Martí
Gil Bombardó
Lluís Soler i Vidal
Manuel Folguera i Duran
Francesc Jover i Sala
E. Recasens
Ignasi Valls
Francesc Cornet
Alfred Arruga
Antoni Verdaguer

Comercial Combalia Sagrera, S. A.
Pons Ribalta
Josep Mestre
F. Blasi Vallespinosa
Josep Bonet
Joaquim Cusi
Domènec Agustí
Albert Bastardas
Magdalena Dalmau
Ramon Puncernau
Anfós Sans i Rosell
Una Vilafranguina
Josep Grau i Sàbat
Pere Babot
Ramon Compte
Joan Balcells
X... X...
Josep Bracons i Prat
Ignasi Reynals
Sra. P. N.
Salvador Bordas
Vulart i Cía.
Joan Freixas i Freixas
Vda. de J. Parellada
Penya de Viatjants de Gràcia
C. Delegada de Buenos-Aires
Joan Casanellas
Jaume Cortadellas
Josep Ros i Güell
Rafel Campalans
Joaquim Uriach
Trinitat Uriach

Francesc Cambó
E. Puig i Garcereny
G. Sensat i Fills
Ferran Mercè
S. Monjo i Ruff
Maties Dos Santos

Francesc de P. Uriach
Adolf G. Abrinés
Joaquima Carné de Pibernat
Jaume Palau
Círcol Artístic

NOVES

SOCIS INGRESSATS DARRERAMENT

Collectius honoraris.—Ajuntament de *Borges Blanques*.

Ajuntament de *Cardedeu*.

Ajuntament de *Cornellà del Llobregat*.

Ajuntament de *Torroella de Montgrí*.

Ajuntament de *Torelló*.

Collectius.—Círcol de Catòlics, de *Banyoles*.

Ateneu Regionalista Verdaguer, de *Barcelona*.

Centre Català Republicà, de Sant Andreu, de *Barcelona*.

Associació d'Alumnes de l'Escola d'Enginyers Industrials, de *Barcelona*.

Colla «Alpha» de Palestra, de *Barcelona*.

Comercial Combalfia Sagrera, S. A., de *Tarragona*.

Individuals.—Joan Aregall, Pere Clarà, Ramon Figueras, Antoni Garriga, Josep Gordi, Lluís Leita, Miquel Nadal, Ignasi Nadal, Pere Prat, Joan Puigdollers, Josep Salgot, Joan Sellabona, d'*Aiguafreda*
Pere Palomes, d'*Algerri*.

Maria Baró, d'*Antius*.

Angel Díez, d'*Arenys de Mar*

Josep Rull, de *Barbarà de la Conca*.

Jaume Abadía, Alfons Abella, Emili Amigó, Pere Ballesta, Jaume Bassa, Jaume Bellmunt, Martí Benet, Pere Boadas, C. Borrut, Vda. Paulí, Alexandre Cabré, Rafel del Campo, Joan Cardó, Andreu Carrió, Alfons Casas, Ferran Casasayas, Josep Cots, Humbert Debat, Francesc Domènech, Joaquim Farrello, Josep Figuerola, Lluís Flotats, Francesc Folch, Magdalena Garau, Robert Gibert, Joan Ll. Gil, Rafel Gispert, Frederic M.ª de Gispert, Pau Godall, Pau Gui-

vernau, Antoni Hereu, Joaquim Horta, Joan Lluhí Vallescà, Joan Llunell, Josep M. Mallol, Esteve Mallol, Oscar Marco, Jaume Martres, Ramon Mestre, Frederic Montserrat, Ricard Morales, Soledat Nart, Agustí Oliva, Josep Palerm, Rosa Pallejà, Joan Pardellans, Dolors Poch, Vda. Terrats, Joan Pons, Ignasi Ponti, Francesc Potau, Maria Josepa Potau, Jaume Puig, Manuel Riu, Rafel Roca, Lluís Rodó, Francesc Roger, Joan Roig, Joaquim Ros, Joaquim Rosich, Josep Salvat, Tomàs Samora, Joan Segarra, Francesc Serra, Joan Sistachs, Josefina Soler, Josep Terraza, Jaume Trujols, Josep Vilasabó, de *Barcelona*.

Batista Bladé, Antoni Font Valls, Josep M.ª Ripoll, Roc Sarroca, de *Benissanet*.

Manuel Farrerons, de *Borges Blanques*.

Alfons Camps, Josep Carrió, Joaquim Marlés, Josep Matas, Baldomer Melià, Pere Quena, Enric Ribas, Joan Ribera, de *Bruselles* (Bèlgica).

Josep Codina, de *Calella*.

Ramon Ballart, Ermengol Comellas, Lluís Fortuny, Josep Gesa, Josep Pons, Josep Ricós, Ramon Ricós, Salvador Rosàs, Ramon Senesteva, de *Cardedeu*.

Ferran Sunyer Pagès, de *Cervera del Vallespir*.

Josep Nadal, Isidor Sirvent, de *Culera*.

Ramon Ramon, d'*Esparraguera*.

Joan Erqué, de *Gandesa*.

Elisseu Jubert, Narcís Vilanova, de *Girona*.

Ferran Giné, de *Granollers*.

Julià Carbonell, d'*Igualada*.

Josep Pujol, Josep Sagrera, de *La Bisbal*.

Manuel Falcó, Josep M.ª Suárez, de *Llansà*.

Josep Salvia, de *Llavorsí* (Lleida).

Josep Lloret, de *Llussà*.

Francesc Gomà, de *Manresa*.

Delfí Mestres, de *Molins de Rei*.

Josep Bondia, Mateu Cercós, Adolf Corral, Josep Farré, Marian Grau, Josep Sala, de *Montgai*.

Baldomer Bech, Lluís Cabré, Francesc Castells, Melcior Comas, Francesc Dalmau, Lluís González, Ramon Gual, Josep M. Guasch, Josep M. Mustarós, Joan Pons, Ferran Rebull, Zacaries Sala, Joaquim Valentí, Joan Valls, Pere Vilanova, de *Port-Bou*.

Jaume Vilarmau, de *Reus*.

Francesc Sentias, Francesc Tenas, de *Sant Martí de Centelles*.
Vicents Gardenyes, de *Son del Pi* (Esterri d'Aneu).

Joaquim Algueró, Ramon d'Alba, Higiní Batet, Bernabé Bernabé, Montserrat Bertran, Andreu A. Bessa, Frederic Bové, Andreu Capdevila, Josep Casanoves, Antoni Casellas, Francesc Dasca, Pau Delclòs, Lluís Delclòs, Antoni Domingo, Josep Escurriola, Francesc Escoda, Fidel Ferrer, Pere Francesc, Enric Guasch, Pau Guasch, Martí Güell, Lluís Gustems, Frederic Løewe, Antoni Lòpez, Amadeu Mateu, Joan Menasanch, Joaquim Monné, Antoni Parera, Pvre., Josep Piera, Antoni Quintana, Enric Ricart, Daniel Roig, Francesc Salvat, Joan Solé, Joan Tarrés, Emili Tomàs, Santiago Ventura, Manuel Vilar, Josep M. Vives, de *Tarragona*.

Salvador Lloret, de *Torroella de Montgrí*.

COMISSIONS DELEGADES

Ha estat elegida la següent junta de govern per a la Comissió Delegada d'Horta. President, Pere Manén i Artés, Secretari, Magí Valls; Tresorer, Joan Duran; Vocals, R. Noguer i Comet, Rossend Niolet, Joan Pallí, Enric J. Ferrer, Manuel Saladrigues i Antoni Riera.

Darrerament han quedat constituïdes les Comissions Delegades següents:

Tarragona.—President, Rafel Battestini i Galup; Tresorer, Joan Mesalles Forns; Vocals, Srta. Carme Estela i Folch, Bernabé Martí Bofarull, Alfons Miquel i Roca i Secretari, Alfred Gilabert i Punsoda.

Torroella de Montgrí.—President, Josep Castells; Secretari, Jaume Rossell i Tresorer, Marian Vicens.

El Consell Directiu ha ratificat també el nomenament de President de la Comissió Delegada de Caldes de Montbui, a favor de Josep Fontcuberta i Rogés, vacant produïda per defunció del seu antic titular senyor Josep Aymerich i Boneri (E. P. R.).

DONATIU

El President i el Secretari del Directori dels Pomells de Joventut, senyors Josep M.ª Folch i Torres i Josep Serra Ustrell respectivament, feren lliurament al President de la nostra Associació, de la quantitat de 2.250'60 ptes. liquid sobrant de la dissolució d'a-

questa antiga institució, per a que siguin capitalitzades i llur producció s'inverteixi com a premi a un alumne que sobresurti en els coneixements d'Història de Catalunya, en els concursos que organitza la «Protectora».

LLIBRES PER A BIBLIOTEQUES ESCOLARS

S'ha concedit un lot de llibres escollits per a la Biblioteca escolar de l'Escola Catalana de l'Ateneu Santjustenc, de Sant Just Desvern. També s'han concedit uns quants exemplars dels llibres docents publicats per la nostra Editorial Pedagògica, al Consultori Pedagògic de l'Associació de Mestres del partit d'Olot per a la seva Biblioteca circulant.

PUBLICACIONS

Està a punt d'aparèixer el segon llibre de «Lectures d'infants» de la senyoreta Maria de l'A. Pascual, amb dibuixos de la senyoreta Dolors Anglada.

Han estat lliurats a la impremta, també, els exemplars dels llibres «Exercicis de Llenguatge» del senyor Alexandre Galí i Artur Martorell i el d'«Exercicis d'Aritmètica» de les senyoretetes Concepció Vandellós i Maria Esteve Llach.

La Comissió Editorial està gestionant encara la continuació dels llibres per a Escoles Mercantils i la d'unes perspectives de la Història i de la Literatura de Catalunya destinades a la vulgarització en els referits ordres de coneixements.

FESTA D'INFANTS I FLORS

La Comissió de Foment, d'acord amb la Comissió de Dames i amb la col·laboració de les entitats catalanes més representatives de la nostra ciutat, porta a cap la reorganització de la Festa d'Infants i Flors, que tants èxits havia assolit. Ha estat fixada la data de la seva celebració per al dia 14 del mes que som.

PER UNA CAMPANYA

Per a formar part de la Comissió Mixta que, d'acord amb «Palestra», ha d'actuar en la campanya pro catalanització de la vida ciutadana, la «Protectora» ha nomenat els consocis senyors Tomàs Roig i Llop i Miquel Terrassa.

INVITACIÓ

El President de la nostra Associació ha estat invitat per la Comissió Delegada de Capellades al «II Aplec Excursionista i de Germanor Penedesenca» que s'havia de celebrar en aquella vila el 17 d'aquest mes, qui, impossibilitat d'assistir-hi, delegà la representació de la Protectora al propi President de l'esmentada Delegació.

COMUNICACIONS

S'ha rebut del President de la Generalitat de Catalunya una cordial comunicació agraint la salutació i l'oferiment de la «Protectora».

El senyor Jaume Aiguader, Alcalde de Barcelona, i els regidors senyors Rafel Campalans, Josep Cabré, Domènec Pla, Francesc Puig i Alfonso, Joan Lluhi i Andreu Bausili, socis de la «Protectora», corresponen la felicitació de la nostra Associació i ofereixen cooperar des dels seus càrrecs a l'obra d'aquesta. En aquest mateix sentit, ho fan els socis senyors Salvador Ribé i Manuel Buxeda, alcalde i regidor, respectivament, de Sabadell.

La senyora Francesca Bonnemaison, Vda. de Verdaguer, regreia la felicitació que la «Protectora» li adreça per haver-se-li concedit merescudament la «Medalla Patxor».

CURSOS DE CATALÀ A LES ESCOLES NORMALS

Han començat les classes de Gramàtica catalana a les Escoles Normals de Mestres i Mestresses de Tarragona, a càrrec del senyor Manuel Galés i senyora Montserrat Bertran respectivament.

VACANCES

Seguint el costum establert d'ençà que apareix aquest Butlletí, la seva publicació quedarà suspesa durant els propers mesos de juliol, agost i setembre.

CONDOLS

Ha estat tramès el pésam de la nostra Associació als benvolguts consocis senyors Joan Freixas i Manuel Ribas, per la pèrdua de familiars llurs.